

Persbericht

PB14-052 | 21 augustus 2014 | 9.30 uur

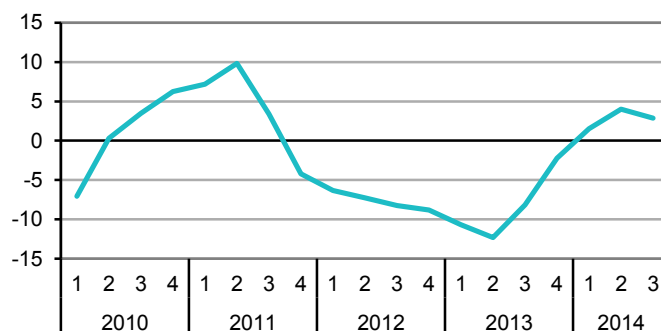
Groei ondernemersvertrouwen hapert

- **Vertrouwen bedrijfsleven maakt pas op de plaats**
- **Vertrouwen bouw en horeca lager**
- **Handel en industrie juist positiever**

Het vertrouwen van de Nederlandse ondernemers is aan het begin van het derde kwartaal iets afgenomen, maar ze zijn, voor het derde kwartaal op rij, nog positief. De vertrouwensindicator komt op uit op 3 punten, 1 punt lager dan in het tweede kwartaal. Deze kleine afname is het resultaat van zowel positieve als negatieve ontwikkelingen. Zo nam in de handel en de industrie het vertrouwen toe, terwijl in de bouw en de horeca het vertrouwen afnam.

Dit hebben het CBS, de KvK, VNO-NCW, MKB Nederland en het EIB vandaag bekend gemaakt. Het ondernemersvertrouwen is een nieuwe indicator, gebaseerd op de conjunctuurenquête Nederland. Met deze stemmingsindicator wordt een snelle indicatie gegeven van de richting waarin de Nederlandse economie zich naar verwachting zal ontwikkelen.

Grafiek 1: ondernemersvertrouwen Nederland (score)

Bron: CBS, VNO-NCW, KvK, MKB Nederland, EIB

Bouw wat negatiever gestemd, industrie positiever

Het ondernemersvertrouwen in de bouwsector viel aan het begin van het derde kwartaal wat terug. De bouw kende een wat minder goed tweede kwartaal, na twee sterke kwartalen in de winter. Hoewel negatief, is het vertrouwen lang niet zo laag als in de voorgaande drie jaar.

Ondernemers in de industrie waren juist positiever gestemd. Eerder meldde het CBS dat het producentenvertrouwen in de industrie in de loop van het tweede kwartaal verbeterde tot het hoogste niveau in drie jaar tijd.

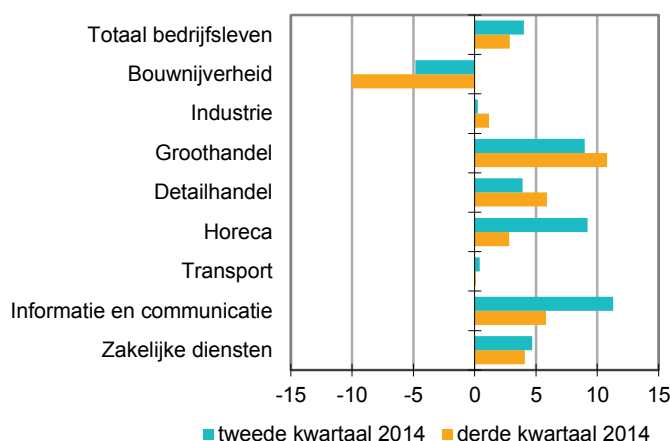
Handel positiever

De detailhandel is positiever gestemd aan het begin van het derde kwartaal. Het vertrouwen steeg naar het hoogste niveau in bijna vier jaar. De detailhandel noteerde in de eerste helft van 2014 een groei van de omzet, na jaren van krimp. Ook in de groothandel groeide het vertrouwen verder. Dit is in lijn met de lichte groei van de export, hogere investeringen en meer verkopen bij de detailhandel in het eerste half jaar.

Vertrouwen horeca valt terug

Het optimisme onder horecaondernemers is aanzienlijk getemperd. Het aanvankelijke enthousiasme over het sterke eerste kwartaal is daarmee wat weggeëbd, maar de sector is nog altijd beduidend positiever dan in 2012 en 2013.

Grafiek 2: Ondernemersvertrouwen naar sector (score)

Bron: CBS, VNO-NCW, KvK, MKB Nederland, EIB

Technische toelichting

Dit persbericht geeft per kwartaal de stand van het ondernemersvertrouwen Nederland weer. Deze sentimentsindicator wordt samengesteld uit de resultaten van de Conjunctuurenquête Nederland (COEN). Dit is een gezamenlijk onderzoek van CBS, EIB, KvK, MKB Nederland en VNO-NCW. De volgende publicatie van het ondernemersvertrouwen is op 20 november 2014.

Conjunctuurenquête Nederland (COEN)

De Conjunctuurenquête Nederland brengt voor het Nederlandse bedrijfsleven vier keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen, oordelen en verwachtingen van de ondernemer in kaart. Voor tal van variabelen (zoals bijvoorbeeld omzet, productie, economisch klimaat, werkgelegenheid en winstgevendheid) wordt aan de ondernemer gevraagd een indicatie te geven over de ontwikkeling en de verwachte ontwikkeling. Deze informatie geeft een snelle globale indicatie hoe het bedrijfsleven zich ontwikkelt.

Ondernemersvertrouwen Nederland

Het Ondernemersvertrouwen, de stemmingsindicator van het Nederlandse bedrijfsleven, geeft een belangrijke indicatie van de richting aan waarin de Nederlandse economie (het bruto binnenlands product, bbp) zich naar verwachting zal ontwikkelen. Het ondernemersvertrouwen is opgebouwd uit een set vertrouwensindicatoren van de belangrijkste sectoren in het bedrijfsleven. De vertrouwensindicatoren per sector worden samengesteld uit een combinatie van variabelen uit COEN, waarbij zoveel mogelijk de methodiek van de Europese Commissie wordt gevolgd. Dit maakt internationale vergelijkingen mogelijk. Het ondernemersvertrouwen is gecorrigeerd voor seizoeneffecten.

Samenwerkingsverband CBS, EIB, KvK, MKB Nederland en VNO-NCW

De Conjunctuurenquête Nederland is een gezamenlijk onderzoek van het CBS, de Kamer van Koophandel, EIB, MKB-Nederland en VNO-NCW, met de steun van het ministerie van Economische Zaken. Doel van de samenwerking is om completere informatie over het niet-financiële bedrijfsleven te vergaren met minder administratieve lasten.

Een uitgebreidere rapportage van het Ondernemersvertrouwen Nederland en de Conjunctuurenquête Nederland derde kwartaal 2014 is beschikbaar op <http://www.ondernemersplein.nl/COEN/>